17 Jaar, No. 150. — 's HERTOGENBOSCH. — Zaturdag 20 December 1845.

DE NOORD-BRABANDER,

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad f 12.
Franco per post, „ 14

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN:
15 cents de regel.
behalve 35 cents zegel.

Het voorstel van den heer NEDERMEYER VAN ROSENTHAL.

Blijkens het verslag door de centrale afdeeling uitgebragt, op het voorstel van den heer Nedermeyer van Rosenthal, strekkende tot wijziging van eenige artikelen der grondwet (artt. 130 en volgg., zie ons nommer van 29 nov. ll.), heeft dit voorstel bij de overgroote meerderheid der Kamer geen ingang gevonden. Wij hadden zulke verwacht, en hebben steeds de verwerping van dit voorstel te gemoet gezien. De onwil der Kamer tot eene grondwetsherziening is thans wereldkundig genoeg. Zoolang het bij woorden bleef, kon men denken dat zij niets vuriger begeerde, dat zij diep van de noodzakelijkheid (noodzakelijkheid, zoo als wij die verstaan) doordrongen was; maar toen het op daden aan kwam, heeft zij ons getoond welke waarde aan hare woorden kan gegeven worden. Er moest nu slechts naar eene reden gezocht worden, om aan dien onwil een palliatief, eenen schijn van grond te vinden, en die reden heeft men vermeend te ontdekken in de uitspraak, waarop de tegenstand der Kamer grootelijks steunt, dat het voorstel van den heer van Rosenthal een voorbarig oordeel zelt over het ontwerp van wet, door den minister van binnenlandsche der Kamer aangeboden, betrekkelijk het stemen kiesregt, ter vervulling van art. 6 der grondwet; alsof door het voorstel het vonnis over dat ontwerp gestreken werd, zonder dat nog door de Kamer daarover beraadslaagd en uitspraak gedaan was. Wij mogen geen vond van verwarring van zaken vermetig vinden, maar zoeken te vergeefs in dit voorwendsel eene reden. De vraag, die bij het onderzoek van het voorstel van den heer van Rosenthal in overweging moet genomen worden, is niet, of het bedoelde wetsontwerp goed of kwaad is: of het naar de voorschriften der grondwet is ingerigt, dan wel, of het daarmede in strijd is; of dat ontwerp aangenomen, dan wel verworpen moet worden? Neen, de vraag welke hier moet worden gesteld, en welke wij ook meenen met den geest des voorstellers te stroken is: of art. 6 der grondwet in overeenstemming te brengen is met de artt. 130 en volgg., welker vervulling en wijziging wordt voorgesteld. Of art. 6 der grondwet, naar de letter en naar den geest waarin het opgesteld is, kan ten uitvoer gelegd worden, zonder aan artt. 130 en volgg. te derogeren; en of omgekeerd artt. 130 en volgg. ten uitvoer kunnen gelegd worden, zonder dat art. 6 er bij lijde; en uit de beslissing dier vraag, onafhankelijk van alle eventuële wetsontwerpen, moet blijken of artt. 130 en volgg. behooren gewijzigd te worden.

Het is waar, een grondig onderzoek op die gewigtige vragen ware verbazend veel moeite voor eene Kamer, die niet overtuigd schijnt te willen zijn, en eene grondwetsherziening *quand même* van zich afwerpt, daarbij nog tot voorwendsel aannemende dat zij van de regering behoort uittegaan en deze opinie vasthoudende ook dan, wanneer zij de zekerheid heeft, dat de regering niet geziud is haar van zich te doen uitgaan; en daarom komt het ons voor, minder verwondering te moeten baren, dat de meerderheid zich achter eene spoediger gevonden schijnreden verborgen heeft, om haren afkeer van het voorstel van den heer van Rosenthal uit te drukken; maar dit alles wederlegt niet de stelling, dat dit voornaamste gedeelte van het rapport der centrale afdeeling van allen grond ontbloot en slechts eene fictie is.

Wat nu het voorstel betreft; wij mogen niet zeggen, dat de aanneming van hetzelve door ons gewenscht wordt. Tegen het voorstel zelf hebben wij niets, wij juichen het zelfs toe. Maar wij vinden groote bezwaren in eene partiële, broksgewijze herziening der grondwet en kunnen ons daaruit geen heil voorspellen. Door nu en dan een gedeelte te herzien, komt het ons onmogelijk voor, om immer een goed geheel te verkrijgen, en loopt men gevaar van in tegenstrijdigheden te vervallen, die zelfs zoover konden strekken, dat de herziening van heden wedersprak wat gisteren vastgesteld was. Op die wijze, zou men aan het herzien moeten blijven, en bijal die herzieningen waarschijnlijk weinig verbeteringen tot stand brengen. En hoelang zou zulk eene broksgewijze herziening wel duren? Denkt men niet, dat zoo al de Kamer eens een klein herzieningje voorstelde en de regering zich eens in eenen buiten gemeen goeden luim bevindende, of in eenige hoeijelijkheid gewikkeld zijnde, tot zoo herzieninkje toetrad, men zeer zeker *en lange niet zou mogen terugkomen*, of men zou ten antwoord krijgen: «*Ge hebt pas gehad!* En welken eerbied zou eene grondwet inboezemen, welken waarborg zou zij opleveren; eene grondwet, die gedurig gekneed en herkneed, heden onder de eene figuur, morgen onder eene andere aan het volk zou ten toon gesteld worden? Neen! bij hem, die weet en begrijpt wat eene grondwet is, kan zulk eene broksgewijze herziening geene goedkeuring verwerven. De heer Nedermeijer van Rosenthal en zij, die zijn voorstel ondersteunen, zullen hiervan evenzeer overtuigd zijn als wij. Zij laten zich echter ongetwijfeld door goede bedoelingen leiden, en geene radicale herziening der grondwet, die in eene ons volksbestaan en ons staatsgebouw op hechte steunen vestigen zou, kunnende verkrijgen, willen zij trachten door langzame en trapsgewijze verbeteringen dit groot doel te bereiken. Voor deze schoone en een vaderlandsch hart waardige betrachting medegesleept, heeft de geachte voorsteller welligt de bezwaren tegen zulk eene wijze van verbetering niet genoeg gewikt en gewogen. Het is waar, die bezwaren zouden van veel minder omvang zijn, indien men een bepaald tijdstip kon aanwijzen; indien men de overtuiging mogt koesteren, dat na deze verbetering of wijziging, men spoedig de handen aan eene tweede, eene derde kon slaan en alzoo ten slotte eene wezenlijke grondwet zou bekomen; maar wij gelooven niet te veel te zeggen, wanneer wij beweren dat hij, die zich met zulk een vooruitzigt zou vleijen, geheel buiten den waard, d. i. buiten de kamer en de regering rekent.

Indien dan noodwendig eene herziening of verbetering der grondwet voor als nog, voor de kinderachtige vrees der Kamer en den onwil der regering wijken moet, willen wij liever wachten, tot dat de drang der omstandigheden tot dezelve beiden noodzaken zal. Wij vreezen daarbij geene *stooten, schokken*, noch *botsingen*; wat ook eenige heethoofden daarmede schermen mogen, wij achten onze natie nog te wijs daartoe, en blijven bij de overtuiging, dat buitendien de drang der omstandigheden dwingend genoeg kan worden, om de noodzakelijkheid te doen inzien, eener kalme en beraadene wijziging onzer grondwettige instellingen en dan het oogenblik zal geboren zijn, om aan ons volksbestaan eene grondwet te verschaffen, waarbij echte vrijheid op den voorgrond

staat en 's lands welvaart op hechte zuilen gegrondvest worde. Moge dat oogenblik spoedig aanbreken!

SPANJE.

ROME 2 december. Sedert men hier bekend is met het decreet van het spaansch gouvernement, krachtens hetwelk al de priesters, die zich te Rome of elders hebben laten wijden, geene kerkelijke bediening in Spanje zullen mogen bekleeden, heeft de H. Vader aan den heer Castillo y Ayenza de verklaring laten doen, dat hij zich in de verpligting bevindt, om alle betrekkingen met Spanje af te breken, tot dat dit decreet zal herroepen, en dat dotatie der geestelijken verzekerd zal zijn. De heer Castillo heeft dadelijk eenen koerier naar Madrid afgezonden met die verklaring.

AMERIKA.

De tijdingen uit Buenos-Ayres loopen tot den 8 october. De fransche en engelsche eskaders vervolgden hunne operatien; zij hadden Paysander, Lonaro en Mercedes ingenomen. De expeditie voer de rivier op tot Salto, alwaar zij zich gemakkelijk eenen weg zal hebben kunnen openen om met den generaal Paz in aanraking te komen, die geld, wapens en oorlogsbehoeften heeft en waarschijnlijk zonder uitstel den togt zal aangevangen hebben. Eenige schepen hebben getracht de blokkade te overtreden, maar zijn onmiddellijk prijs gemaakt.

EGYPTE.

Eene correspondentie uit Alexandrie brengt de tijding mede van den dood van den anglikaanschen bisschop te Jerusalem. Op eene reis van Jerusalem naar Cairo, door de woestijn, is hij den 25 november bezweken onder eene hartkwaal, waaraan hij sedert een aantal jaren leed.

RUSLAND.

Uit Odessa schrijft men dat de havens der Zwarte Zee en der zee van Azof, van den mond van den Donau tot aan Taganrog zoodanig met koopvaardijschepen zijn opgevuld, dat er bijna geene plaats over is om het anker te werpen. De havens van Odessa, Kherson, Korlof, Theodosie, Kertch, Marianpol, Persiansk, en Taganrog zijn vooral opgevuld. Al die schepen komen koren halen, hetwelk in de steppen van het zuidelijk Rusland overvloedig is, om het naar Livorno, Genua en Marseille te vervoeren. De meesten komen van Griekenland, maar in de laatste tijden zijn er ook velen van Engeland en Triest gekomen. De voorraad van tarwe begon te Odessa op te raken; in de havens van de zee van Azof was dezelve nog niet zoo druk aangesproken. Men vreest dat de stormen van de maand november vele onheilen aan die vloot van koopvaarders zullen berokkend hebben.

ZWITSERLAND.

LAUSANNE 11 december. De staatsraad heeft aan de afgetredene predikanten, die hun ontslag niet hebben willen intrekken, eenen brief gezonden, waarin hun wordt bekend gemaakt, dat zij van de lijst der door den staat erkende geestelijkheid geschrapt zijn, en bevolen wordt, zonder verwijl hunne pastorijen te verlaten.

Het gouvernement heeft tevens eene nieuwe omschrijving van parochien daargesteld, gevenredigd aan het getal predikanten, waarover het beschikken kon; en na dien tijd heeft nog een predikant deszelfs partij verlaten, waardoor weder twee gemeenten ontbloot zijn. Parochien die, om hare talrijkheid, drie predikanten hadden, hebben er thans slechts eenen. Andere predikanten die bijna onder den last van eene enkele parochie bezweken, moeten er thans twee bedienen. Om hunne taak te verligten zijn zij ontheven van de verpligting, om de registers van den burgerlijken stand te houden, en is hun toegestaan, om alle veertien dagen in eene hunner kerken eene predikatie door eenen schoolmeester te laten voorlezen, en het godsdienstig onderwijs der kinderen de eene week in de eene de andere week in de tweede parochie te draijen.

Het tweede uitstel aan de meeste afgetredene geschonken, heeft slechts eene intrekking ten gevolge gehad. Honderd vijftig predikanten en godsdienstleijeren dus buiten de Kerk en den staatsraad gebleven.

Zondag II. zijn eene oproerstokers van de hoofdplaats op weg gegaan om op zekere plaatsen de godsdienstige vereenigingen, welke in bedehuizen of bijzondere woningen zouden gehouden worden, te verstoren; men heeft echter niet vernomen, dat zij gelegenheid gevonden hebben, het doel van hunnen togt te bereiken. Den zelfden avond van denzelfden dag heeft men te Aigle een verbazend ketelmuzijk gebragt aan den heer Ruchet, laatsten voorzitter van den vorigen staatraad, die onlangs uit Parijs teruggekomen is; aan Dr. Bezencenet, die eenige maanden geleden bijna doodgeslagen werd, uithoofde zijner godsdienstige denkbeelden en aan eenen overheidspersoon dier plaats. De openbare magt zal tegen deze, door de wet verboden handeling evenmin opkomen, als zij steeds tegen de mishandeling van den heer Bezencenet opgekomen is. Het woord *wet* heeft in het canton Waadt geene beteekenis meer.

Op het gerucht dat de behoudende partij te Lausanne Ni zondag eenen aanslag tegen het gouvernement zoude beproeven, heeft men heimelijk uit het arsenaal van Morges, wapens gehaald, welke in onderscheidene huizen der stad te bewaren zijn gegeven. Eene bende radicalen heeft zich des nachts meester gemaakt van de kanonnen, welke dienen voor de oefeningen der leerlingen van het collegie. Dit heeft een hevigen twist veroorzaakt waarbij velen gewond werden.

— Het dagblad van Zurich vaart met al de kracht van deszelfs verontwaardiging uit tegen den naamloozen schrijver, die te Schwijta twee authentieke stukken, betrekkelijk den handel en wandel van Zwinglius door den druk verspreid heeft, het daagt de catholijke drukpers met onstuimigheid uit om het *schandelijke* dezer bekendmaking te brandmerken, *wijl zij eene beleediging is voor den grooten hervormer.* De hevige taal van het Zurichs dagblad, hetwelk evenwel de echtheid dier twee *eigenhandige brieven* niet in twijfel durft te trekken, bewijst genoegzaam dezelver belangrijkheid. Een dier brieven legt het beslissend aandeel aan den dag, hetwelk Zwinglius genomen heeft in den oorlog, welken hij met zijn leven geboet heeft; de andere doet de schandelijkheid zijner zeden kennen, zelfs toen hij gehuwd was met het eerste slagtoffer zijner verleiding. Welke schande kan er in gelegen zijn om, drie honderd jaren na zijnen dood, brieven openbaar te maken, door den schrijver onderteekend, die heden tot het gebied der geschiedenis vergaderd zijn, en waarvan de eerste een dicht sluijer werpt op een der zamptaligste tijdvakken der geschiedenis van Zwitserland; terwijl de andere op de nagedachtenis van eenen afvalligen priester geenen slechten dunk kan werpen dan alleen in de oogen der Catholijken, die buitendien die nagedachtenis in afschuw hebben. In de oogen der volgelingen van Zwinglius, Luther en consorten, hebben de zwakheden des vleesches zekere verdienste, volgens den stelregel van Dr. Maarten: « *Zondig sterk, maar geloof nog sterker.* » Indien men te Zurich stukken bezit, welke de grootheid en heiligheid van den hervormer bewijzen, men make die openbaar tot regtvaardiging zijner nagedachtenis; doch indien men niet in staat is dezelve voor te brengen, dan moet men gedoogen, dat anderen hem naar de natuur afschilderen. Die van Genève zijn behendigere menschen dan hunne Zurichsche broeders, zij kennen den apostel en den zwingeland, aan wien zij zich overgeleverd hadden zeer goed; en om hunne eer te redden hebben zij gezorgd dat al de geschiedkundige of bijzondere documenten die hem zouden hebben kunnen berooven van dat lichtkrans, waarmede hunne stamkunde hem bekroond had, aan de vlammen werden overgeleverd.

— Mgr. Sebastiaan Yenni, bisschop en graaf van Lausanne, bisschop van Genève, prins van het Romeinsch rijk, commandeur der orden van de H. H. Mauricius en Lazarus enz. enz. is den 8 december, des namiddags ten half twee ure, overleden. Geboren den 27e december 1774 en den 3 september 1815 tot bisschop gewijd, is de prelaat in het 71e jaar zijns levens en het 30e zijner bisschoppelijke waardigheid overleden. De Kerk verliest in hem eenen verdediger, die evenzeer door den glans der kunde als der deugd schitterde; het catholijk Zwitserland eenen geleider, die even standvastig als voorzigtig was, het bisdom van Lausanne eenen herder, die zijne herten zijn leven geheel zich zelven voor deszelfs welzijn ten offer gaf.

DUITSCHLAND.

GROOTHERTOGDOM BADEN. Een woordstel van een der afgevaardigden der oppositie, den heer Welcker, heeft in eene der laatste zittingen der Badensche tweede kamer veel opschudding veroorzaakt. Ofschoon de groot-hertog, in plaats van de zitting in persoon te openen, den last op dien minister van binnenlandsche zaken had overgedragen, heeft de heer Welcker voorgesteld, dat aan den souverein een adres zou aangeboden worden, waarin men al de misbruiken, die in den tegenwoordigen gang der regering bestaan, zou blootleggen. Dit voorstel werd door de vrienden van het ministerie bestreden, die beweerden, dat aangezien de groothertog met in persoon de zitting geopend had, de kamer geen regt had op het aanbieden van een adres; daarintegen werd het voorstel met kracht door onderscheidene redenaars der oppositie ondersteund, vooral door de heer Bassermann, die uitriep: « Indien de souverein goedgevonden heeft, zich de moeite te sparen, om in persoon de zitting der kamers te openen, is zulks nog geene rede om aan deze kamer het regt te betwisten een adres te stemmen. » Deze woorden hebben eenen waren storm verwekt, en na eene wisseling van hevigste redeneringen en eene beraadslaging, die vijf uren duurde, heeft de oppositie gezegevierd. Het voorstel van den heer Welcker is door de kamer in deszelfs beginsel aangenomen en naar de afdeelingen verzonden.

— De botsingen tusschen de protestantsche regeringen en de catholijke bisschoppen van Duitschland vermeerderen dagelijks. Men kent reeds die, welke het Badensche gouvernement tegen den aartsbisschop van Freiburg, over de gemengde huwelijken, aangehitst heeft, even als de oneenigheid tusschen den bisschop van Munster en de opperste magt van zijn gewest, over de benoeming van onderwijzers en onderwijzeressen, welke de pruisische regering aan het bisschoppelijk gezag onttrekken wil. Nu heeft Keur-Hessen ingeslagen den weg van tweedragt betreden.

Reeds sedert eenigen tijd had de regering aan de kweekelingen van het seminarie van Fulda de beurzen geweigerd, welke hun door den Staat moeten toegekend worden, onder voorwendsel dat eenige hunner hunne studien aan het Duitsch collegie te Rome gedaan hadden. Om deze reden van bezwaar weg te nemen, rien de bisschop al degenen, die zich aldaar nog bevonden terug, maar gaf de H. Wijding aan degenen, die er hunne studien voleindigd hadden. Daarop verbood de regering dat zij tot eenige betrekking zouden benoemd worden, maar de bisschop gelastte ze voor de verwaltung van enkele kapellanijen, die hier door den Staat bezoldigd worden. De regering zich door dien middenweg beleedigd achtende, haastte zich den bisschop te bevelen de twee kapellanen af te zetten en *hun de priesterlijke bediening te onzeggen, van*

welken aard die ook wezen mogt. Aldus aangetast in hetgeen het bisschoppelijk gezag 't heiligst heeft, zal de bisschop van Ruda zich verpligt zien, de zelfde bres te beklimmen, waarop de overledene Clemens-August zich zoo dapper verdedigd heeft.

PRUISSEN.

De spoorweg van Keulen naar Minden, die een gedeelte uitmaakt van dien van Deutz naar Duesseldorf, is den 15 deser plegtig ingewijd. De kroonprins van Pruissen woonde deze plegtigheid bij.

ENGELAND.

In eene bijzondere bijeenkomst der voornaamste leden van de *anti-corn law*, welke zaturdag ll. te Manchester heeft plaats gehad, is beslist dat, om de vereeniging in deze omstandigheden in staat te stellen eenen beslissenden slag te slaan, er eene inteekening moest geopend worden van 250,000 p. st. Tevens is besloten dat men over het gansche rijk een stelsel van petitionering in het groot zou invoeren, om aan het Parlement de algeheele en onmiddelijke afschaffing der graanwetten te vragen.

— De ministeriele crisis, door de aftreding van sir Robert Peel ontstaan, is nog niet ten einde, en schijnt nog lang te zullen duren. Inderdaad de *Standard* verzekert dat er nog niets bepaald is omtrent de zamenstelling van een nieuw cabinet. De algemeene meening, volgens dat blad, is, dat lord John Russell er niet in slagen zal, een nieuw cabinet daar te stellen. Deze meening wint van oogenblik tot oogenblik meer veld. De *Standard* meldt verder, dat sir James Graham in den ochtend von den 15 eene bijeenkomst met sir Robert Peel heeft gehad.

De *Morning Herald* zegt dat lord John Russell en de markies van Lansdowne zich zaturdag ll. bij de koningin hebben begeven, en haar hebben verklaard, dat zij de taak om een nieuw cabinet zamen te stellen nog niet op zich konden nemen, en dat zij haar verzochten hun bepaald antwoord tot dingsdag ll. uit te stellen.

— Lord Hatesbury, onderkoning van Ierland, de lord kanselier van Ierland en de secretaris van staat van Ierland hebben allen hun ontslag aan sir Robert Peel ingezonden, zoodra zij het besluit van het cabinet, om af te treden, vernomen hadden.

— Zekere William Akerb is te Londen, in den ouderdom van 87 jaren overleden. Door zijne spaarzaamheid had hij een fortuin van 8000 p. st. bij een vergaderd, welke hij in staats-papieren gevestigd had. Hij heeft 6000 p. st. aan de koningin gelegateerd, tot vermindering der staatsschuld; de overige 2000 p. st. waren door hem aangewezen, om hem eene pragtige begrafenis te bezorgen. Hij heeft echter niet gedacht gehad om in eenen lijkwagen met vier paarden bespannen naar zijn laatste verblijf vervoerd te worden.

FRANKRIJK.

SPANJE.

MADRID 2 december. Men verhaalde heden dat de heer Gonzales Brave, den post van ambassadeur te Lissabon zou verlaten, om in Zwitserland dien van zaakgelastigde te gaan bekleeden. De hem inzonderheid opgedragen last zou bestaan in het bekomen van het zwitsersch gouvernement van 10,000 Zwitsers, bestemd om de spaansche gewapende magt te versterken.

PORTUGAL.

Men meldt dat de koningin van Portugal in onderhandeling getreden is met onderscheidene duitsche hoven, bij welke zij denkt ambassadeurs te zenden. De graaf von Loewenstein-Westheim is door haar met die zaak belast.

FRANKRIJK.

Het *Journal des Débats* overweegt den waarschijnlijken uitslag van de ministeriele crisis, welke in Engeland ontstaan is. Het parijsche blad vermeent dat een wing-ministerie het wel zoo ver zou kunnen brengen om de afschaffing der graanwet door het Lagerhuis te doen aannemen, maar denkt dat die wet tegen de onverzettelijkheid van het Hoogerhuis schipbreuk zou lijden. Hetgeen volgens dat blad vooral het gewigt der tegenwoordige crisis verhoogt, zijn de maatregelen, tot welkehet door den nood gedrongen wordt. Waarom, zoo vraagt het, is het tory-gouvernement, dat eenige dagen geleden nog zoo sterk, dat gisteren nog allesvermogend was, zoo eensklaps gevallen; waarom is het als eene schaduw verdwenen? Waarom anders, dan omdat het noodzakelijk was dat het dadelijk handelde, zoowel morgen als heden? De strijd is niet aangevangen tegen menschen, tegen partijen, tegen stelsels, maar tegen eene hoogere magt; tegen God! en de mensch moet onderdoen. De nieuwe regering komt aan het gezag, verheven en als op de armen gedragen door een kreet van hongersnood. Zij moet onmiddelijk aan dien volkskreet beantwoorden: zie daar hare eenige roeping! wat komt zij anders doen?

BELGIE.

De Kamer der Representanten heeft het ontwerp van wet op de vrije entrepôts na langdurige beraadslagingen met eene groote meerderheid van stemmen aangenomen. Thans beraadslaagt zij over het wets ontwerp dat bestemd is om het met Amerika gesloten tractaat te bekrachtigen.

— De installatie der akademie van wetenschappen, letteren en schoone kunsten van België, onlangs door een aantal koninklijke besluiten op eene geheel nieuwen voet gebragt, of liever geheel opgerigt, heeft den 16 plaats gehad in het lokaal der aanpalende Philharmonie. De Koning heeft deze plegtigheid bijgewoond, waarbij een aantal notabiliteiten tegenwoordig waren benevens geheel het corps diplomatique. Bij zijne aankomst werd de Koning door den baron de Stassart begroet en dank gezegd voor eene zoo nuttige inrigting. Toen de baron als president, alsmede de heeren de Gerlache en Quetelet, de laatste vaste secretaris der academie, hunne bestendige plaatsen hadden ingenomen, heeft de heer de Stassart eene schoone openingsrede gehouden, welke met een eenparige toejuiching beantwoord werd. Daarna werd door den secretaris voorlezing gedaan over de uitkomst der *concours*, waaruit blijkt dat twee verhandelingen bekroond zijn: de eene over het onderwijs en den dood stommen, door den eerw. heer Caston, van Brugge, de andere over het voormalig burgerlijk en staatkundig regt van België door den heer Britz, chef de bureau bij 't ministerie van justitie.

BRUSSEL, 17 december. Konings verjaardag is gisteren onderweges niet veel plegtigheid gevierd. In de St. Goedula-kerk is het *Te Deum* door een groot getal zangers in den gregoriaanschen zang uitgevoerd op eene wijze welke de deftigheid en indruk van dien zang algeheel deed bewonderen.

— De generaal, gouverneur van Brussel, heeft de hoofd-officieren bij zich vergaderd, om met hen te onderhandelen over het geschiktste middel om eene inschrijving tot stand te brengen van een dag soldij door de militairen van alle graden, die het garnisoen uitmaken, en de keuze te doen der geschiktste wijze, waarop dit belangrijk bedrag zou verdeeld worden.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH, 17 December.

Het Provinciaal Gerregtshof in Noordbrabant heeft de volgende lijst van aanbeveling opgemaakt, ter voorziening in de vacature, bij remeid ontstaan door het overlijden van den raadsheer Mr. L. W. E. van Heurn:

1e Candidaat Mr. W. C. van Neurij, regter in de arrond. regtb. alhier.

2e — Mr. F. Jaspers, regter te Breda.

3e — Mr. A. van Thije Kamies, regter in de arrond. regtb. alhier.

4e Candidaat Mr. M. van den Acker, advokaat en regter-plaatsvervanger te Eindhoven.

5e — Mr. J. J. Loke, regter in de arrond. regtb. te Breda.

6e — Mr. J. A. T. J. Verheyen, regter in de arrond. regtb. alhier.

Deze lijst van aanbeveling wordt aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal gezonden, ten einde een drietal te formeren, hetwelk aan Z. M. den Koning wordt aangeboden, die daaruit de benoeming voor gemelde betrekking doet.

— Wij vernemen dat eergisteren in den namiddag, twee personen, vader en zoon wegens geldsmokkerij in hechtenis genomen zijn. Naar wij vernomen hebben, heeft de vader zijne misdaad al dadelijk bekend en is de zoon weder op vrije voeten gesteld.

— Het voorloopig verslag der centrale afdeeling omtrent dit voorstel van den heer van Rosenthal is thans bekend; daaruit blijkt: dat de zeen groote meerderheid (46) der leden hebben verklaard zich met dat voorstel niet te kunnen vereenigen. Zij heeft bijkans eenstemmig de meening uitgedrukt, dat dit voorstel, voor ontwijfelig te houden zij. De strekking toch van hetzelve (zegt het verslag) is om vooruit te loopen op de beslissing der wetgeving nopens de grondwettigheid der aangeboden wetsontwerpen tot uitvoering van art. 6 der Grondwet. Het voorstel zelf rust op de stelling, dat die ontwerpen met den geest der grondwet niet vereenigbaar zijn. Of die stelling naar het gevoelen der meerderheid juist zij, kan alleen ten gevolge van de eindberaadslagingen en van eene stemming over de aanhangige voordragt uitgemaakt worden. Om nu reeds de onvereenigbaarheid vooruit te zetten, en daaruit de noodzakelijkheid eener wijziging van de grondwet af te leiden, schijnt van voorbarigheid niet geheel vrij te pleiten te zijn.

De Kamer is daarop tot nadere bijeenroeping uiteengegaan.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van den 16 december, heeft de commissie voor de verzoekschriften verslag uitgebragt over onderscheiden in hare handen gestelde stukken, als:

I. Bij monde van den heer Strens, op twee adressen, houdende den voorgestelden accijns op de suiker, zijnde van Becker en Hulshoff c. s., te Amsterdam, en H. van Oordt c. s., te Rotterdam. — Ter griffie ten drukken van het verslag.

II. Bij monde van den heer Hiddema Jongama, 1°. op een stuk van H. C. Smit, lid eener commissie tot ondersteuning der behoeftigen te Nijmegen, die vermeent, dat de regering niet genoeg gedaan heeft tot leniging der armoede, en 2°. op een adres van H. J. Schonenberg en J. J. Schonenberg, fabriekanten in gouden en zilveren werken te Utrecht, die zich beklagen over de bestaande wet op den waarborg. — Op het eerste wond besloten tot de orde van den dag, terwijl de commissie voorstelt het tweede adres ter griffie neder te leggen.

De heer van Goltstein wijst op het onregtvaardige dat in de tegenwoordige wet op dit stuk gelegen is, vermits daarbij de vreemdeling boven den ingezeten wordt bevoorregt. Het is noodzakelijk, die begunstiging te doen ophouden. Daarom is de aanneming van het voorstel der commissie wenschelijk, ten einde dit aanleiding tot het doen van een voorstel zou kunnen geven, gelijk besluit is voorleden jaar met een dergelijk adres genomen.

De heer van Dam van Isselt ondersteunt dit gevoelen, doch voorleden jaar is van dergelijk adres een afschrift aan den Minister van Financien verzonden. Deze heeft er, evenzeer als de Kamer, belang bij, dat in eene gebrekkige wet voorzien worde. De Minister is thans in de Vergadering aanwezig, en de redenaar wenscht dus aan Z. Exc. gevraagd te hebben, of het vorig adres bij de Regering geene aanleiding heeft gegeven om op het aanbieden eener verbeterde wet bedacht te zijn.

De heer van Rijckevorsel ondersteunt dit gevoelen, en dringt op eene spoedige aanbieding van zoodanige wet aan.

Z. Exc. de Minister van Financien zegt dat de menigvuldige bezigheden bij het departement onzaak zijn geweest, dat voor als nog aan deze zaak geene uitvoering is gegeven. Zoo spoedig mogelijk zal daaraan met zorg gearbeid worden.

Wordt besloten, het adres ter griffie neder te leggen.

III. Bij monde van den heer Byleveld, op drie requesten, waarbij de intrekking van den turf-accijns wordt verlangd. — Ter griffie.

IV. Bij monde van den heer van Leeuwen, 1°. op een adres van P. C. Hartong en A. van der Leeuw, te Rotterdam, die vragen, dat art. 210 der wet van 1822 betrekkelijk de steenkolen behouden blijve, en 2°., op een adres van H. P. Maris c. s. te Zevenbergen, Klundert en Fijnaard (provincie Noord-Braband), nopens het stem- en kies-regt. — Ter griffie.

En V. Bij monde van den heer Timmers Verhoeven, op een adres van J. A. Hess, mechanisch oogheelkundige te Amsterdam, nopens het onderzoek der oogen bij de lotelingen der nationale militie. — Ter griffie.

Daarna hebben in die zitting de beraadslagingen plaats gehad: 1°. over het wets-ontwerp tot af- en overschrijving van uitgaven voor dijkwezen in Staats-Vlaanderen, en 2°. over het wets-ontwerp tot aanvulling der middelen over 1844 en 1845. Beide deze wets-ontwerpen zijn achtereenvolgende aangenomen geworden, het eerstgenoemde met algemeene stemmen, het laatste met 40 tegen 4 stemmen.

(Deze uitslag is reeds in eenige afdrukken van ons vorig nummer medegedeeld.)

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal is heden, voor het eerst gedurende deze zitting vergaderd geweest.

— Bij koninklijk besluit van den 15den dezer, n°. 67, is aan jhr. mr. H. L. Wichers, lid van den Raad van State, opgedragen eene zending naar Nederlandsch Indie, met het doel, om den Gouverneur-Generaal behulpzaam te zijn in het invoeren der voor die bezittingen ontworpen nieuwe wetboeken, en om gedurende zijn verblijf aldaar het voorzitterschap te bekleeden van het hoogeregtshof van Nederlandsch Indie.

Bij een ander koninklijk besluit is de in 1839 ingestelde commissie tot het daarstellen van de vereischte ontwerpen, om de nieuwe Nederlandsche wetgeving toepasselijk te maken voor Nederlandsch Indie ontbonden, met dankzegging aan de nog aanwezige leden derzelve, voor de als zoodanig bewezen diensten.

— Z. K. H. prins Hendrik der Nederlanden is den 13 dezen met het koninklijk stoomjagt *de Leeuw* te Vlissingen aangekomen, ten einde Zr. Ms. fregat *de Prins van Oranje* in oogenschouw te nemen.

— De drukker en uitgever der Arnhemsche Courant is gisteren, ter zake der bekende vervolging, voor de correctionele kamer der arrondissementsregtbank aldaar verschenen. Nadat hem door den voorzitter, mr. Rohidé van der Aa, de gebruikelijke vragen gedaan en deze door hem beantwoord waren, heeft hij verzocht dat de zaak tot den 30 dezer mogt worden uitgesteld. Hij grondde zijn verzoek op de afwezigheid van mr. J. M. de Kempenaer, die de verdediging van den heer Thieme op zich heeft genomen en ten gestelden dage zal voordragen, doch thans voor eene belangrijke zaak uitlandig is. De regtbank heeft, na het openbaar ministerie gehoord te hebben, niet geaarzeld het verzocht uitstel te verleenen.

LATERE BERIGTEN.

Keizer Nicolaas moest den 4 december Palermo verlaten, om naar Napels te gaan; maar het ongunstig weder heeft zijn vertrek vertraagd. De czaar zal drie of vier dagen in de hoofdstad van Sicilie doorbrengen en daarna over Florence naar Rome gaan.

Er is nog niets beslist in Engeland betrekkelijk de ministerieele crisis. De *Mornig-Herald* onkent ten stelligste alle voornemen van verbroedering tusschen sir Robert Peel en de whigs, en twijfelt nog altijd of lord John Russell er in slagen zal, een whig-ministerie zamen te stellen.

Het Parlement is tot den 30 geprorogeerd.

De groote meeting welke den 15 te Londen, in de zaal van Guild-Hall is gehouden, is in de grootste orde afgeloopen. Al de voorstellen door onderscheidene redenaars gedaan, ten voordeele van de afschaffing der graanwet zijn met toejuiching aangenomen. De vergadering heeft den lord-mayor haren dank betuigd, die, ofschoon tegen die afschaffing gezind, niettemin de meeting heeft willen voorzitten.

Een aanzienlijk huis van Yorkshire is gesprongen. Men zegt dat het passief 500,000 p. st. (6,000,000) bedraagt.

De Belgische Kamer der vertegenwoordigers heeft met 73 stemmen tegen 5 het met Amerika gesloten tractaat bekrachtigd.

Advertentien

*** Heden nacht overleed, na voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten onzer Moeder de Heilige Kerk, onze geliefde Moeder en behuwd Moeder, *JOHANNA CATHARINA VAN BUEL*, Weduwe *JOSEPHUS ARNOLDUS GILLIS*, in den ouderdom van 70 jaren en ruim 8 maanden.

's Hertogenbosch 16 December 1845.

Uit aller naam.
N. S. VISSER.

*** De Hoofd-Administratie van het 1e Regiment Lanciers, in garnisoen te *'s Hertogenbosch*, zal op *Dingsdag den 23 December* 1845, des voormiddags ten 10 ure, ten overstaan van den Deurwaarder *P. S. A. WEYMAN*, aan het Magazijn van Kleeding van voornoemd Regiment, in den *Wolvenhoek*, aldaar, publiek aan de meestbiedenden verkoopen eenige buiten dienst gestelde KLEEDINGSTUKKEN, en PAARDENTUIG, waaronder PAARDENDEKENS, voorts PAARDENHAREN MATRASSEN, BEDLAKENS, STROOZAKKEN en WOLLEN DEKENS, benevens een partij SCHEURPAPIER.

*** De ondergeteekende Onderwijzer te *'s Bosch*, vraagt, zoo spoedig mogelijk, een ONDERMEESTER, van eenigen rang, welke de R. C. Godsdienst belijdt, en in staat is de FRANSCHE TAAL te Onderwijzen. Behalve Kost, Inwoning, Bewassching enz., kan men op een behoorlijk Salaris rekenen. Brieven *franko*.

H. VAN DEN HURCK.

ZELDEN VOORKOMENDE GELEGENHEID.

Door liquidatie van een der voornaamste magazijnen en galanterien, parcelein, enz. aan den ondergeteekende eene aanzienlijke partij goederen tot buitengewone lage prijzen zijn overgezet, waaronder bijzonder uitmunt eene partij porcelein, parfumerien en verlakte goederen, en hij alzoo door deze buitengewone gelegenheid in staat is gesteld, gemelde goederen verre beneden de gewone prijzen te verkoopen; zoo zal hij slechts nog eenen zeer korten tijd alhier uitgepakt blijven, ten einde zijne geachte begunstigers in staat te stellen, van eene dusdanige gelegenheid gebruik te maken, om goederen tot zulke uitmuntende gekende lage prijzen te verkrijgen.

UITGEPAKT IN DE VERWERSTRAAT

WIJK F. No. 88 TE 'S BOSCH.

LET WEL OP DE PRIJZEN DER PARFUMERIEN.

Echte palm- en Egyptische zeep, het stuk 11 ct., per dozijn f 1,20, beste kokosnootzeep het stuk 13 ct., per zes stuks 75 ct., amandel zeep het stuk 17½ ct., Windsorzeep de twaalf stuks 40 ct., zuister savonetballen de zes stuks 65, 70 ct., beste eau de cologne, de flesch 15 ct., per kistje 90 ct., beste ambrée de flesch 25 ct., macassarolly het flesschje 22½ ct., bandoline het flesschje 20 ct., burrauwet pomade het potje 35 ct., beste pomade groote potjes 15 ct., cosmalique het stuk 10 ct., doosjes met parfumerien 60 ct.

PORCELEIN.

Eijerdopjes de zes stuks 45 ct., Grieksch model 55 ct., met verguide randen 70 ct., mostaardlepeltjes 2 ct., potte sigaren het paar 50, 90, ct., f 1,30, f 2,50, theeservicsen met twaalf paar theegoed nieuwe modellen f 7, theegoed met oortjes per dozijn f 3,40, f 3,60, desertbortjes met verguide randen de zes stuks f 3, f 2,70, nachtlampjes als ziekenkannetjes f 1,40, f 2, botervlootjes verguld het paar f 2, f 3,25, devieskuppen met schoteles het paar 45, 50 ct., Grieksch model 80 ct., inktkokers 75 ct., als beeldjes 80 ct., zwarte glimmende theeserviezen de vier stuks f 1,50, dito gekleurde f 1,50, f 2, serviesjes met twaalf paar theegoed f 2,75 f 3,50, victoria theeserviesjes de vier stuks f 2,40, dito filleerkijkaunen f 2,80, dito botervlootjes het stuk 90 ct., dito potte sigaren het stuk 45 ct., dito aschbakjes 37½ ct., fijne verlakte theestoven f 1,50, met ketel f 2,10, met ketel en comfoor f 3,25, blikke kandelaars het paar 55 ct., dito tin verlakt het paar 90 ct., presenteerdoosjes het paar 60 ct., dito met blaadje 80 ct., presenteerdoosjes met blaadje f 1,80, dito bruidmand f 1,40, dito pijpensleedjes de zes stuks 50 ct., blauw dessin palisander of zwart verlakt met afdruk presenteerdoosjes, het paar met blaadje f 3, dito kandelaars het paar f 1,80 dito broodmanden het stuk f 2.

NOG VOORHANDEN TOT VERMINDERDE PRIJZEN.

Palisanderhouten pendules veertiendaags werk 6[illegible] Weener Pendules met slagwerk f 16, vergulde schilderijen met slagwerk f 18, mahoniehouten waschtafels met toebehooren voor twee personen f 15, dito voor een persoon f 5,50, beddetafeltjes f 5,50, f 3, schrijflessenaars f 2,20, theeëmmers met koperen bakken op drie voeten f 6,75, garenwinders f 1.30, bordurraampjes f 1,40, hoekenhangers f 2,60, leeslessenaars f 1,40, thee- tabaks- of lepelkistjes 65 ct., groote dames dito letten f 6,25, likeurkelders met zes flesschen f 5, dito met vier flesschen f 3,40, zijster theestoofjes 85 ct., reiskassetten f 9,50, f 3,50, inktkokers met geslepen fleschjes f 1, f 1,25, horologiekastjes 70 ct. f 1,20, f 1,70, messenbakken f 1,30, flesschenbakjes 27½, 22½ ct., pijpenladen f 1,40, pijpenstandaards met koperen bakken f 1,50, dames kapdoozen f 1,50 f 2,20, f 2,70, tabakspotten f 1,10, berlijnszilver eetlepels of vorken eerste kwaliteit per half dozijn f 2, dito snikerlepeltjes per half dozijn 40, 90 ct., dito suikerstrooijers 75 ct., dito theeschepjes 40, 20 ct., bronzen tafellampen met ballons f 6,25, spaarlampen met ballons f 2,20, lampkleedjes 35 ct., nachtpitjes de twaalf doosjes 50 ct., patent nachtpitjes het doosje 15 ct., lampkousjes de zes dozijn 25 ct., rolletjes waslicht de drie stuks 25 ct., albasten profijters het paar 30 ct., glazen bobêches op kandelaars het paar 25 ct., citroenpersen 75 ct., kopere blakers 45 ct., dito met domper en snuiter 90 ct., f 1,40, koperen vuilnisblikken f 1,20, blikken warmkomforen met koperen bakken 85 ct., waskaarsen 62½ ct., balancier tafelmessen per dozijn f 1,70, dito desert f 1,40, tafelmessen met baleinen hechten per dozijn f 2,20, dito desert f 1,80, dito voorsnijmes en vork f 1,50, kerfmessen per half dozijn 50 ct., patent kurkentrekkers f 1,70 patent scheermessen 90 ct., breinaalden kokkastje van zes stel 50 ct., spahouten naaischroeven 20 ct., gaugantarens f 1,10, 70 ct., paraplue's standaards f 1,90, paraplue f 1,70, bloembekers het paar f 1,40, f 1,10, hoorns ladelepel en vork als eene schaar 90 ct., dito palmhouten f 1, dito enkele 40 ct., mostaartpotjes met pleete deksels 20, 25 ct., geslepene wijnglazen het dozijn f 1.70, f 2,30, dito likeur het dozijn f 1,60, rhijnsche wijnglazen het dozijn f 2,50, glazen messenleggers de zes stuks 45 ct., kaasschotel met deksel f 1,30 en olij- en azijn flesschen f 1,10, f 1,20, blad karaft en zes glazen 80 ct., glazen peperbussen met pleete stoppen 60 ct., stalen pennen het doosje van 12 dozijn 40 ct., best lak de 20 stuks 45 ct., wit met landschap wiesjesdoozen het stuk f 1,50, wiesjes het 100, 75 ct., dubbele inktkokers 20, 30, 90, ct., dito met horologiekastjes f 1.70, teriene soepiepels 65 ct., schotsbatist overtrekjes 171 ct., lange gehoorbuizen 5 in terdassen 60 ct., toiletspiegeltjes 30, 40 ct., compassie eetlepels per half dozijn 70, 90 ct., f 1,10, suikerlepeltjes per half dozijn 25 ct., geslepene bierglazen per dozijn f 1,80, ordinair per dozijn 70 ct., bloemvaasjes het stel van drie stuks f 1,40, pleete tafelbellen 75 ct., kleedermakersnaalen 10 ct., vergulde dames doekspelden 10 ct., Russisch leder sigaren kokers 50 ct., nachtlampjes met porceleinen balonnetjes 90 ct., haarstoffers 70 ct., palisander verlakte daglijsten f 1,10, tafelborstels 50 ct., tot f 1,10 doozen kinderspeelgoed 7 tot 25 ct., brieventassen 15 ct., spiegels en schilderijen tegen vetminderde prijzen, eenvels het doosje 8 ct., lampscharen 25 ct.

Verzoekt een ieders gunst en recommandatie

UEd. Dienstbaar,
J. J. Winkelhof
van Amsterdam.

Graanmarkt

van 'S HERTOGENBOSCH,

Woensdag en Donderdag 17 en 18 December.

De aanvoer van Granen was heden niet groot en de tot onderstaande prijzen opgeruimd. Er is besteed voor:

ROGGE f 7,65 f 8,5 à 9,00. BOEKWEIT 7.00 7,50 à 8,00.
LIGEWAGTIGE HAVER f 4,50 à 5,00.

AMSTERDAM, 17 December.

Tarwe stil, 130 p. o. b. Pools f 376; 129 p. o. Zeeuw. f 345. Roggo prijsh.: 121 p. o. Pruis. f 270; 119 p. dito f 260, in entr. bij partij. Gerst prijsh.: 114 p. d, Deens. f 190; 111 p. Silez. f 163. Haver zonder handel. Boekweit prijsh.: 117 p. Holst. f 235.00. Koolzaad ½ p. lager; op 9 vat dadelijk 66½ p.; Sept. en oct. 62. Raapolie dadelijk niet veranderd, op levering van Mei tot augustus aangenomen en op het paasgt in een boete per [illegible] Mei f 37½; Sept. f 36; Oct. f 36½ à 36. Hondle per Oct. f 27½; Vlieg. f 26. Hennepolie per Oct. f 31½; Vlieg. f 30½.

Beurs van Amsterdam.

Woensdag 17 December, ten vier ure.

W. S. 2½ pCt. 60 [illegible]. Nieuwe Cert. 3 pCt. 73½. Dito Certific. [illegible]. Handelsm. 160½, 160. Loten 10 fl. 510 p. st. 23½, 23. Span. 3 pCt. 38½. Port. in Lond. 3 pCt. 34. Dito 5 pCt. 58½. Italiaansche 4 pCt. [illegible].

Drukkerij van D. A. A. DE ROOY, te *'s Bosch.*